

กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชน :
ศึกษากรณี จังหวัดอุตรดิตถ์
STRATEGY ON DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE
MANAGEMENT FOR COMMUNITY CULTURE: CASE STUDY
OF UTTARADIT PROVINCE

สมบัติ เวชกามา¹, ไพบุลย์ ช่างเรียน², สมบูรณ์ สุขสำราญ², จินตนา ต้นสุวรรณนนท์²,
วิวรรธน์ มุขดี³

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

³คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชน ศึกษากรณีจังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์ 2) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการองค์กรวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์ 3) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์ 4) วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสที่เอื้อ และภาวะคุกคามในการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์ 5) เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งการดำเนินการวิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีรูปแบบลักษณะแตกต่างกัน คือ การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ดำรงงานวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบสอบถาม (Questionnaire) การสนทนากลุ่ม (Focus Group - Discussion) และการสัมมนาพิจารณา (Public Forum)

ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่า *สภาพทั่วไปการบริหารจัดการ* / ด้านยุทธศาสตร์ นโยบายภาครัฐ การนำนโยบายภาครัฐสู่การปฏิบัติยังไม่ประสบผลสำเร็จ / ด้านสังคมชุมชน ขาดความรู้ความเข้าใจจิตสำนึก ทศนคติ ความรักและความห่วงใยต่อวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน / ด้านการเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนมากยิ่งขึ้น และการสร้างความสัมพันธ์วัฒนธรรมระหว่างประเทศเพื่อนบ้านลดน้อยลง / ด้านเศรษฐกิจ ขาดประสิทธิภาพ

การเสริมสร้างรายได้จากทุนทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นและขาดงบประมาณสนับสนุน / ด้านเทคโนโลยี
ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้กับงานวัฒนธรรมและขาดงบประมาณสนับสนุน / ด้าน
โลกาภิวัตน์ มีวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาแทรกแซงวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมในชุมชน / ด้านสภาพแวดล้อม
ทั่วไป ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน และภาคธุรกิจ **สภาพการบริหารจัดการองค์กรวัฒนธรรม** /
ด้านการวางแผน ขาดเป้าหมายหลักในการทำงานร่วมกัน ขาดการติดตามและการประเมินผลร่วมกัน /
ด้านบุคลากร ขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะและขวัญกำลังใจ / ด้านงบประมาณ การสนับสนุนงบประมาณ
ยังไม่เพียงพอ / ด้านการบริหารงานทั่วไป งานบริการวิชาการยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ชุมชน และขาดการ
ประสานการทำงานร่วมกับองค์กรภาคเอกชน ภาคธุรกิจ และภาควิชาการ **สภาพการบริหารจัดการงาน
วัฒนธรรม** / ด้านการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การส่งเสริม การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยน
การเชิดชู และการวิจัย การสนับสนุนขาดความต่อเนื่อง งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์
ขาดการติดตามและประเมินผล

จุดแข็ง / มีทุนทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่หลากหลาย **จุดอ่อน** / องค์กรวัฒนธรรม
ยังไม่เข้มแข็ง ทักษะดีชุมชน และงบประมาณไม่เพียงพอ **โอกาส** / รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนงานวัฒนธรรม
ภาวะคุกคาม / การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ค่านิยม และกระแสทุนนิยม

จากการศึกษาผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค้นพบกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการ
งานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานีที่จะส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น โดย
นำเสนอกลยุทธ์ ในรูปแบบ มิติ V M G S 8C Model ดังนี้

V : วิสัยทัศน์ (Vision)

M : พันธกิจ (Mission)

G : จุดมุ่งหมาย(Goal)

S : กลยุทธ์ (Strategies) ประกอบด้วย 8C คือ

C1= วัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ (Culture for Learnings), C2=การสร้างคุณค่าวัฒนธรรมทาง
สังคม (Culture worthiness Establishment for Society), C3=การเพิ่มมูลค่าวัฒนธรรมทางเศรษฐกิจ
(Culture with Added value for Economy), C4 = การสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรม (Culture for Network
Establishment), C5= การพัฒนาองค์กรเพื่อวัฒนธรรม(Culture Organization Development), C6=
การปรับปรุงนโยบาย การบริหารจัดการงานวัฒนธรรมภาครัฐ (Culture work Management
Policy Improvement), C7= การสนับสนุนงบประมาณงานวัฒนธรรม (Cultural work Budget Support),
C8=การท่องเที่ยววัฒนธรรม (Culture for Tourism)

Abstract

This combined research, qualitative and quantitative, aimed at :1) general study dealing with community culture administrative management in Uttaradit. 2) administrative management status of Uttaradit community cultural organization. 3) administrative management status of community culture works. 4) analysis of strong,weak,opportunity and threat in Uttaradit community cultural works administrative management. 5)Strategy setting on Uttaradit community cultural works administrative management. The various tools for data collecting were : documentary study on texts, researches , in-depth interview, questionnaires, focus group discussion and public forum.

The overview of the research results indicated that,

The administrative management general status: The state strategy policy did not carry on to actual accomplishment. The community society lacked knowledge,understanding, realization, attitude and protection of their local culture. The politic affected on local organization that needed to play more active roles on local culture revival with less cultural relation with neighbor countries. The economic lacked effective support from local cultural funds and state budget. The technology was disregard for application,as well as state budget,on cultural works. The globalization had great effect through outside cultural flow into original local culture. The general environment lacked good cooperation from private and business sectors.

The administrative management on cultural organization: The plans for mutual works was lack as well as mutual follow up assessment. The personnel lacked knowledge, understanding, attitude and morale. The budget was insufficient. The general administration did not cover all community area in academical services, and the lack of good cooperation among private,business and academic sectors.

The administrative management on cultural works: The conservation, revival,development, support,conveyance,exchanging,praise and research were lack continuing support as well as budget, public relation and follow up assessment were insufficient.

Strong: There are various kinds of local cultural information.

Weak: the cultural organization is not strong as well as lack of community attitude and supporting budget.

Opportunity: the government has policy to support cultural works.

Threat: the unstability of the government, value and capitalism stream.

From the result of this study, the author analyzed and found the strategy on development of administrative management for Uttaradit community cultural affected the quality of life and local

society presented the dimension model strategy V M G S 8C as following :

V = Vision

M = mission

G = goal

S = strategies ,Composing of 8C :

C1= Culture for Learnings, C2= Culture worthiness Establishment for Society, C3= Culture with added value for Economy, C4 = Culture for Network Establishment, C5= Culture Organization Development, C6= Culture work Management Policy Improvement, C7= Cultural work Budget Support, C8= Culture for Tourism.

บทนำ

วัฒนธรรมของชาติไทยเป็นมรดกที่มีคุณค่าและมีการสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ซึ่งวัฒนธรรมได้เสริมสร้างให้เกิดความเจริญงอกงามในการดำเนินชีวิตของสังคมไทยและมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองมาโดยตลอด จากสภาพการณ์ของโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้มีการพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านต่างๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้สภาพวิถีชีวิตของคนสังคมเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง

ในปัจจุบันภาครัฐได้ให้ความสำคัญเรื่องวัฒนธรรมในสังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมั่นคงทางวัฒนธรรม ส่งเสริมความรู้คู่คุณธรรม ดังที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีนโยบายการพัฒนาสังคมควบคู่กับเศรษฐกิจ โดยมอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจัดทำแผนนโยบายการพัฒนาวัฒนธรรมให้กับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมจังหวัด สภา

วัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบล ได้นำนโยบายภาครัฐไปสู่การปฏิบัติในแต่ละท้องถิ่น

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดหนึ่งในภูมิภาคทางภาคเหนือของประเทศไทยที่มีชนบทนิยมประเพณีวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่สำคัญเป็นจังหวัดที่เชื่อมโยงระหว่างภาคเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง และมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทำให้เกิดวัฒนธรรมชุมชนที่หลากหลาย โดยมี 3 วัฒนธรรมหลักดั้งเดิม คือ วัฒนธรรมล้านนา วัฒนธรรมล้านช้าง และวัฒนธรรมไทยภาคกลาง

จากสภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการงานด้านวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี ระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาครัฐหรือหน่วยงานภาครัฐกับภาคประชาชน และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวัฒนธรรม พบว่า ยังมีการดำเนินงานไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควรโดยมีลักษณะต่างคนต่างทำงานขาดการติดตามและการประสานงานด้านความร่วมมือในระบบเครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีแนวทางการปฏิบัติงานไม่ชัดเจนจากแผนการพัฒนาวัฒนธรรมของภาครัฐ

ในระดับจังหวัดทำให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา
งานวัฒนธรรมในชุมชนเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้
และภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ดังนั้นจึงต้องเร่ง
ให้มีการแก้ไข ปรับปรุง ด้านความอ่อนแอของ
สังคมที่ยังขาดความเข้าใจ ขาดความร่วมมือ
การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันที่จะส่งผลให้สภาพ
สังคมกำลังแยกคนให้ห่างออกจากกัน ต่างคน
ต่างอยู่ไม่ใส่ใจความเป็นอยู่ซึ่งกันและกันหรือขาด
ความร่วมมือที่จะพัฒนากันระหว่างภาคชุมชนกับ
ภาครัฐรวมถึงองค์กรวัฒนธรรมล้วนได้รับผล
กระทบทั้งสิ้น สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลทำให้พลังความ
เข้มแข็งของวัฒนธรรมชุมชนทั้งเศรษฐกิจ และ
สังคมในท้องถิ่นเริ่มเกิดความอ่อนล้า ไม่สามารถ
ตั้งรับและปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาวะการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ที่มี
ผลกระทบต่อสภาพชีวิตของคนในสังคมท้องถิ่นนั้นๆ
และนอกจากนี้การดำเนินงานการบริหารจัดการ
ขององค์กรทางวัฒนธรรมในจังหวัดยังไม่บรรลุ
และประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการนำ
นโยบายสู่การปฏิบัติจริงตามกรอบแผนงาน
นโยบายแต่ละองค์กรที่กำหนดไว้

จากประเด็นที่กล่าวมานี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจ
ที่จะศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์ที่เหมาะสมในการ
พัฒนาการบริหารงานวัฒนธรรมชุมชนของจังหวัด
อุดรธานีให้สามารถบริหารจัดการงานวัฒนธรรม
ชุมชนที่ส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิต ทั้งทางเศรษฐกิจ
และสังคมในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการ
บริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการ

องค์กรวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี

3. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการงาน
วัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี

4. เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส
ที่เอื้อ และภาวะคุกคามในการบริหารจัดการงาน
วัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี

5. เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการ
บริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการ
บริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชน ศึกษากรณี
จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาสภาพ
การบริหารจัดการงานวัฒนธรรม โดยมีการกำหนด
ขอบเขตการวิจัยไว้ 4 ด้านหลัก ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต
เนื้อหาในการวิจัยไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. สภาพทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
จัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี

2. สภาพการบริหารจัดการองค์กรวัฒนธรรม
จังหวัดอุดรธานี

3. สภาพการบริหารจัดการงานวัฒนธรรม
ชุมชนจังหวัดอุดรธานี

4. วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสที่เอื้อ และ
ภาวะคุกคามในการบริหารจัดการงานวัฒนธรรม
ชุมชนจังหวัดอุดรธานี

5. กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการงาน
วัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ในสังกัด คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมในจังหวัด ประกอบด้วยคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมตำบล คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 1,948 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตำบลและอำเภอในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 67 ตำบล 9 อำเภอ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2550 ถึงวันที่ 1 มกราคม 2552

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์
2. ทำให้ทราบสภาพการบริหารจัดการองค์กรวัฒนธรรมจังหวัดอุดรดิตถ์
3. ทำให้ทราบสภาพการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์
4. ทำให้ทราบปัจจัยที่เป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสที่เอื้อ และภาวะคุกคามในการพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์
5. ทำให้ได้กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนที่สอดคล้องกับสภาพการดำเนินวิถีชีวิตของคนในสังคมชุมชน และท้องถิ่นของจังหวัดอุดรดิตถ์

6. ข้อมูลสภาพการบริหารจัดการและกลยุทธ์ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการงานด้านวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์และจังหวัดใกล้เคียง ตลอดจนเป็นข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนางานวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีรูปแบบลักษณะแตกต่างกันคือ

การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ กับผู้ที่มีประสบการณ์ตามบทบาทและหน้าที่การบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 17 คน ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 322 คน ได้กลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางพิจารณาขนาดกลุ่มตามทัศนคติของเคร็ตซี่ และมอร์แกน (Krejie and Early W. Morgan) และมีการกำหนดพื้นที่ใช้เทคนิคร้อยละ 50 ของตำบลในอำเภอ จำนวน 34 ตำบล และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างง่าย (Simply Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก การสนทนากลุ่ม (Focus Group - Discussion) โดยการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการงานวัฒนธรรม เพื่อวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส

และภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) จำนวน 12 คน และหาข้อสรุปโดยวิธีอุปนัย (Inductive Method) ได้ร่างกลยุทธ์การพัฒนา นำร่างกลยุทธ์พัฒนามาสัมมนาพิจารณา (Public Forum) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่สำคัญในการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 48 คน โดยใช้เทคนิคกระบวนการ A I C (Appreciation-Influence-Control) ในลักษณะการประชุม เสนอแนวคิดแบบมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่สำคัญในจังหวัดอุดรธานี การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสัมมนาพิจารณาใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์หากกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี

จากการวิจัยพบว่า

1. ด้านยุทธศาสตร์ นโยบายภาครัฐ ในภาพรวม ยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรมมีแผนนโยบายการพัฒนางานวัฒนธรรมในภูมิภาค และจังหวัดอุดรธานีมีนโยบายแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมในท้องถิ่น ปัญหาด้านยุทธศาสตร์ นโยบายภาครัฐ พบว่า การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ส่งผล

กระทบต่อการดำเนินงานทำให้การปฏิบัติงานไม่มีความต่อเนื่อง และแผนงานยุทธศาสตร์ นโยบายวิสัยทัศน์ วัฒนธรรมของจังหวัดอุดรธานียังระบุขอบข่ายงานไม่ชัดเจน ส่งผลต่อการนำเข้าสู่การปฏิบัติจึงยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

2. ด้านสังคมชุมชน ในภาพรวมพบว่า คนในชุมชนมีความเอื้ออาทร เกื้อกูลพึ่งพากันเหมือนเครือญาติพี่น้อง ปัญหาด้านสังคม พบว่า คนในชุมชนมีทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมลดลง ชุมชนขาดความรักและความห่วงใยวัฒนธรรม และยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการรักษามรดกภูมิปัญญา วัฒนธรรมนิยมประเพณีในท้องถิ่นของตน ชุมชนไม่รู้เรื่องราวประวัติในท้องถิ่นของตนเอง และขาดความร่วมมือในการทำงานทางวัฒนธรรมร่วมกัน

3. ด้านการเมือง ในภาพรวม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทในการพัฒนาวัฒนธรรมในชุมชนมาก ปัญหาด้านการเมือง พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งเน้นพัฒนาสาธารณูปโภคมากกว่าการอนุรักษ์ ส่งเสริม ฟื้นฟูวัฒนธรรมในท้องถิ่น ขาดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติจริง ผู้นำระดับสูงขององค์กรภาครัฐมีแนวคิดด้านนโยบายไม่เหมือนกันและมีระยะเวลาการทำงานที่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์วัฒนธรรมระหว่างประเทศเพื่อนบ้านลดน้อยลง

4. ด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวม มีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน มีทุนทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยมาก ปัญหาด้านเศรษฐกิจ พบว่า ขาดการสนับสนุนส่งเสริมการสร้างรายได้จากทุนทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นมาสร้างให้เกิดมูลค่าในการดำรงชีวิตในสังคม

5. ด้านเทคโนโลยี ในภาพรวม พบว่า มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรม มีการนำเทคโนโลยีมาใช้กับงานหัตถกรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาในท้องถิ่น ปัญหาด้านเทคโนโลยี พบว่า ขาดงบประมาณสนับสนุน และขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีทางวัฒนธรรม

6. ด้านโลกาภิวัตน์ ในภาพรวม ภาครัฐมีนโยบายการเฝ้าระวังวัฒนธรรมใหม่ที่จะเข้ามาสอดแทรกวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ปัญหาด้านโลกาภิวัตน์ มีวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาแทรกแซงเกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมในชุมชน และเยาวชนภายในท้องถิ่นมีทัศนคติและค่านิยมต่อวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมลดลง

7. ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ในภาพรวม มีประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชน ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป พบว่า ภาคเอกชนและภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางวัฒนธรรมน้อย และไม่มีสถานที่ตั้งเป็นเอกเทศของสภาวัฒนธรรมระดับอำเภอ ตำบลเพื่อการบริหารงานในท้องถิ่น

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการองค์กรวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี

จากการวิจัยพบว่า

1. ด้านการวางแผน ในภาพรวม มีแผนงาน / โครงการ พัฒนาองค์กรงานวัฒนธรรม ปัญหาด้านการวางแผน พบว่า แผนงานยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ขาดการสำรวจปัญหาและความต้องการในองค์กรก่อนวางแผนดำเนินงาน โครงการมุ่งเน้นเฉพาะงานวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นหลักพื้นฐานประจำปีทั่วไป ขาดการมีส่วนร่วมจากองค์กรภาคต่าง ๆ และขาดการติดตามและ

การประเมินผลการดำเนินงานแผนงานองค์กรวัฒนธรรมทุกระดับ

2. ด้านบุคลากร ในภาพรวม พบว่า บุคลากรปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ มีความเสียสละ ปัญหาบุคลากร พบว่า หน่วยงานภาครัฐขาดอัตรากำลังในการดำเนินงานทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น บุคลากรองค์กรวัฒนธรรมขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการงานด้านวัฒนธรรม และขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และขาดการนำหลักเกณฑ์การกำหนดคุณสมบัติการคัดเลือกบุคลากรสภาวัฒนธรรมมาใช้

3. ด้านงบประมาณ ในภาพรวม ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐส่วนต่างๆ มีแผนงาน/โครงการใช้งบประมาณตรงตามวัตถุประสงค์มีการจัดทำระบบการใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหางบประมาณ พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการมีส่วนร่วมในการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ ขาดการจัดหารายได้เป็นทุนพัฒนางานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรต่างๆ

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวม มีโครงสร้างการบริหารงาน ปัญหาพบว่า ขาดการปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร ขาดการประสานการทำงานร่วมกับองค์กรภาคเอกชน ภาคธุรกิจ และภาควิชาการ งานวัฒนธรรมในท้องถิ่นมีความซ้ำซ้อนระหว่างองค์กร ขาดข้อมูลการเผยแพร่วัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น การจัดกิจกรรมยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ในท้องถิ่น การประชุมองค์กรวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่นน้อยเกินไป ขาดวัสดุอุปกรณ์ประกอบในการดำเนินงาน ขาดนักวิชาการวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์

จากการวิจัยพบว่า

1. ด้านงานอนุรักษ์ ในภาพรวม มีแผนงาน/โครงการอนุรักษ์ ปัญหาพบว่า ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการอนุรักษ์วัฒนธรรม ขาดการสำรวจการอนุรักษ์การดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมในท้องถิ่น ขาดอาคารสถานที่ในการเก็บรวบรวมศิลปวัฒนธรรมที่ได้มาตรฐานในท้องถิ่น ขาดงบประมาณ ขาดการติดตามและประเมินผล

2. ด้านการฟื้นฟู ในภาพรวม มีแผนงาน /โครงการฟื้นฟู ปัญหาพบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการสำรวจค้นหาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ขาดการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกวัฒนธรรมเพื่อฟื้นฟู ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดงบประมาณ ขาดการติดตามและประเมินผล

3. ด้านงานพัฒนา ในภาพรวม มีแผนงาน /โครงการพัฒนา ปัญหาพบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการพัฒนาแหล่งโบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ขาดการประชาสัมพันธ์ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการติดตามและประเมินผล

4. ด้านงานส่งเสริม ในภาพรวม มีแผนงาน /โครงการ ปัญหาพบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ แผนงาน / โครงการส่งเสริมวัฒนธรรม ขาดความต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุมวัฒนธรรมในท้องถิ่น ขาดการส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมจากภาครัฐ มุ่งเน้นงานขนบธรรมเนียมประเพณีประจำปี ขาดงบประมาณ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการติดตามและประเมินผล

5. ด้านงานถ่ายทอด ในภาพรวม มีแผนงาน /โครงการ ปัญหาพบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ

ขาดการสำรวจค้นหาปราชญ์ภูมิปัญญาในท้องถิ่น ขาดการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น บุคลากรทางศาสนา ขาดการสืบทอดในท้องถิ่น ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดงบประมาณ ขาดการติดตามและประเมินผล

6. ด้านงานแลกเปลี่ยน ในภาพรวม มีแผนงาน / โครงการ ปัญหาพบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมร่วมกันในแต่ละท้องถิ่น ขาดการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่หลากหลายร่วมกัน กฎระเบียบการค้าขายชายแดนยังไม่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยน การประชาสัมพันธ์น้อย ขาดการติดตามและประเมินผล

7. ด้านงานเสริมสร้างอัตลักษณ์ ในภาพรวม มีแผนงาน / โครงการ ปัญหาพบว่า การสำรวจค้นหาผู้มีความรู้ความสามารถภูมิปัญญายังไม่ครอบคลุม ขาดการสร้างขวัญกำลังใจยกย่อง เชิดชูปราชญ์ผู้รู้ในท้องถิ่น ขาดการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของอัตลักษณ์ในท้องถิ่น ขาดประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผลงาน ขาดการติดตามและประเมินผล

8. ด้านงานวิจัย ในภาพรวม ไม่มีแผนงาน /โครงการชัดเจน ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการวิจัย ขาดการจัดทำเอกสาร ตำรา และงานวิจัยทางวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ขาดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างมีระบบ ขาดการอบรมสัมมนาการวิจัยให้แก่องค์กรวัฒนธรรมและผู้นำในระดับท้องถิ่น ขาดการเผยแพร่ งบประมาณ และขาดการติดตามประเมินผล

ประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน ภาวะคุกคาม และโอกาสที่เอื้อในการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์

1. วิเคราะห์ สภาพทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์

1.1 ด้านยุทธศาสตร์นโยบายภาครัฐ

จากการวิจัยพบว่า

จุดแข็ง พบว่า จังหวัดมีนโยบายแนวทางการส่งเสริมงานวัฒนธรรม สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีกรอบพัฒนายึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ บุคลากร และงบประมาณ **จุดอ่อน** งานวัฒนธรรมขาดความชัดเจนในการกำหนดให้เป็นแผนยุทธศาสตร์หลักของจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งพัฒนาด้านสาธารณูปโภคมากกว่าการพัฒนางานวัฒนธรรมในท้องถิ่น และผู้นำนโยบายระดับจังหวัดยังขาดความรู้ความเข้าใจงานด้านวัฒนธรรมในชุมชน การดำเนินนโยบายสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านขาดประสิทธิภาพ **โอกาส** มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 กำหนดให้รัฐเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติใช้เป็นแนวทางการพัฒนา มียุทธศาสตร์กระทรวงวัฒนธรรมและการกำหนดให้วัฒนธรรมเป็นนโยบายวาระแห่งชาติ มีนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลควบคุม **ภาวะคุกคาม** การเปลี่ยนแปลงตามสภาวะการณ์ของสังคมโลกทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์สากล การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและคณะรัฐมนตรีในการบริหารประเทศ นโยบายการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้นำในระดับผู้บริหารของจังหวัดอุดรดิตถ์

1.2 ด้านเศรษฐกิจ

จากการวิจัยพบว่า

จุดแข็ง จังหวัดอุดรดิตถ์มีทุนทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นมาก และมีนโยบายส่งเสริมการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในท้องถิ่น มีผลผลิตจากภาคเกษตรกรรม สินค้าหัตถกรรม อันเกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน มีกิจกรรมการท่องเที่ยวงานขนบธรรมเนียมประเพณีที่หลากหลายในท้องถิ่น มีแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ธรรมชาติในท้องถิ่นมาก มีรายได้จากการค้าระหว่างชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน **จุดอ่อน** ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างจริงจัง ชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการนำทุนวัฒนธรรมมาเสริมสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจ ขาดการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนและภาคธุรกิจ ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต การเก็บข้อมูลและการติดต่อการตลาด **โอกาส** มีนโยบายจากภาครัฐการผลิตสินค้า OTOP มีนโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาสนับสนุน มีนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจประตูลู่สู่นโยบายของภาคเหนือ **ภาวะคุกคาม** การเปลี่ยนแปลงจากการปรับตัวทางเศรษฐกิจของไทยและโลก การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและคณะรัฐมนตรีในการบริหารประเทศ นโยบายการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้นำในระดับผู้บริหารของจังหวัดอุดรดิตถ์ การแข่งขันทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

ระหว่างจังหวัด ภูมิภาค ระเบียบการปฏิบัติระหว่างชายแดน การสื่อสารการค้าเสรีของบริษัทต่างชาติ

1.3 ด้านสังคมชุมชน

จากการวิจัยพบว่า

จุดแข็ง มีพื้นฐานวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม และเป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นในแต่ละท้องถิ่น คือ วัฒนธรรมล้านนา วัฒนธรรมล้านช้าง และวัฒนธรรมไทยภาคกลาง มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่หลากหลาย มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งประวัติศาสตร์ และธรรมชาติเชิงนิเวศน์ในท้องถิ่นมากมาย **จุดอ่อน** ชุมชนมีค่านิยมจิตสำนึกแบบดั้งเดิมในชุมชนลดน้อยลง และไม่รู้เรื่องราวประวัติศาสตร์ความเป็นมาในชุมชนของตนเอง การถ่ายทอดทางศาสนาและพิธีกรรมในท้องถิ่น ชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ พื้นฟูส่งเสริม พัฒนาวัฒนธรรมในท้องถิ่น ขาดหน่วยงานประสานวัฒนธรรมในท้องถิ่น งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ **โอกาส** มีสนธิสัญญาองค์การ UNESCO ร่วมกับประเทศไทยให้เป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมของโลก มียุทธศาสตร์กระทรวงวัฒนธรรม มีนโยบายการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมจากภาครัฐ มีนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง วาระแห่งชาติ มีสนธิสัญญาความร่วมมือ MOU **ภาวะคุกคาม** การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและคณะรัฐมนตรีในการบริหารประเทศ กฎหมาย ระเบียบการปฏิบัติภาครัฐระหว่างชายแดน กระแสทุนนิยม บริโภคนิยม และค่านิยมจากภายนอกมีสูง การจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ การว่างงาน การปรับค่าครองชีพ การปรับราคาสินค้าบริโภค

1.4 ด้านเทคโนโลยี

จากการวิจัยพบว่า

จุดแข็ง องค์กรวัฒนธรรมส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้เกี่ยวกับงานวัฒนธรรม **จุดอ่อน** ขาดการพัฒนากระบวนการฐานข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรมและการเผยแพร่ในท้องถิ่น การนำ

เทคโนโลยีมาพัฒนาวัฒนธรรมในท้องถิ่นยังไม่มาก ขาดงบประมาณในการสนับสนุน ภาคชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดนักวิชาการ **โอกาส** มีนโยบายการพัฒนาองค์กรจากภาครัฐสนับสนุน มีระบบโทรคมนาคม และเทคโนโลยีการสื่อสารเชื่อมโยงทั่วประเทศ **ภาวะคุกคาม** การเปลี่ยนแปลงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีราคาสูง งบประมาณภาครัฐ

2. วิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการองค์กรวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดอุดรธานี

2.1 องค์กรวัฒนธรรมจังหวัด

จากการวิจัยพบว่า

จุดแข็ง มีแผนงาน/มีโครงการพัฒนางานวัฒนธรรมชุมชน มีการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐสู่ท้องถิ่น มีสถานที่ทำงาน มีบุคลากรวิชาการวัฒนธรรม มีศูนย์กลางแหล่งข้อมูลข่าวสารและการเผยแพร่ มีวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ บุคลากร งบประมาณ มีคณะกรรมการมาจากภาคองค์กรต่างๆ ที่หลากหลายในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน มีเครือข่ายองค์กรวัฒนธรรมในระดับต่างๆ มีสถานที่ตั้งวัฒนธรรมอยู่ในสถานการศึกษา มีบุคลากรทางวิชาการ **จุดอ่อน** แผนงาน/โครงการ พัฒนาองค์กรและงานวัฒนธรรมยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ขาดการติดตามประเมินผลการดำเนินงานองค์กรวัฒนธรรมในท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรทางวิชาการวัฒนธรรมไม่เพียงพอ ขาดความเข้าใจการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชน การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ การประสานงานยังไม่ครอบคลุมภาคองค์กรต่างๆ งานวัฒนธรรมยังมีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ บุคลากรขาดทัศนคติและการมีส่วนร่วม ขาดการมีส่วนร่วมจากองค์กรธุรกิจ ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ขาดวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินงานวัฒนธรรม บุคลากรยังขาดประสบการณ์ด้านความรู้ความเข้าใจงานทางวัฒนธรรม ไม่มีสถานที่ตั้งสภาวัฒนธรรมในการทำงานชัดเจน ขาดการ

ประสานงานเครือข่ายองค์กรทางวัฒนธรรมในระดับต่างๆ ขาดการพัฒนากระบวนการข้อมูลทางเทคโนโลยี **โอกาส** มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 กำหนดให้รัฐเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน มียุทธศาสตร์ นโยบาย กระบวนการวัฒนธรรม มีนโยบายสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายวาระ **ภาวะคุกคาม** การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและคณะรัฐมนตรีในการบริหารประเทศ การเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมภาครัฐ การปรับปรุงกฎระเบียบทางวัฒนธรรม การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารงานในองค์กร การกำหนดอัตราบุคลากรตำแหน่งนักวิชาการวัฒนธรรมจากจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ

3. วิเคราะห์ งานวัฒนธรรมทั้ง 8 ด้าน การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การแลกเปลี่ยน การส่งเสริม การถ่ายทอด เอกลักษณ์ การวิจัย

จากการวิจัยพบว่า

จุดแข็ง เป็นเมืองแห่งสามวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น คือ วัฒนธรรมล้านนา วัฒนธรรมล้านช้าง และวัฒนธรรมไทยภาคกลาง มีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมในแต่ละชุมชนของท้องถิ่น เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของไทย มีตำนานเรื่องราว เชิงวรรณคดีและประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น มีทุนทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่หลากหลาย มีพรมแดนติดต่อกับต่างประเทศ มีหน่วยงานภาครัฐและองค์กรวัฒนธรรมให้การสนับสนุน มีนโยบาย

การแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมระหว่างประเทศ เพื่อนบ้าน มีแนวทางการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริม พัฒนาวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีแนวทางการแลกเปลี่ยน การถ่ายทอด เชิดชูเอกลักษณ์และการวิจัย วัฒนธรรมในท้องถิ่น **จุดอ่อน** แผนการดำเนินงาน วัฒนธรรมขาดความต่อเนื่อง ขาดการประเมินผล การดำเนินการ งบประมาณการสนับสนุนไม่เพียงพอ ขาดการสำรวจ วิจัย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น ขาดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริม ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในท้องถิ่นและต่างประเทศยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการส่งเสริม กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ขาดการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม การจัดหลักสูตรการศึกษาการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาในท้องถิ่นยังมีน้อย ขาดความต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่งานวัฒนธรรม **โอกาส** มีสนธิสัญญาองค์การ UNESCO ร่วมกับประเทศไทย ให้เป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศ มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายกระทรวงวัฒนธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายวาระแห่งชาติ มีนโยบายการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ภาครัฐ จัดสรรงบประมาณให้ มีนโยบายการพัฒนา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา **ภาวะคุกคาม** การเปลี่ยนแปลงจากการปรับตัวทางเศรษฐกิจของ ไทยและโลก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและคณะรัฐมนตรี นโยบาย กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้นำในระดับ

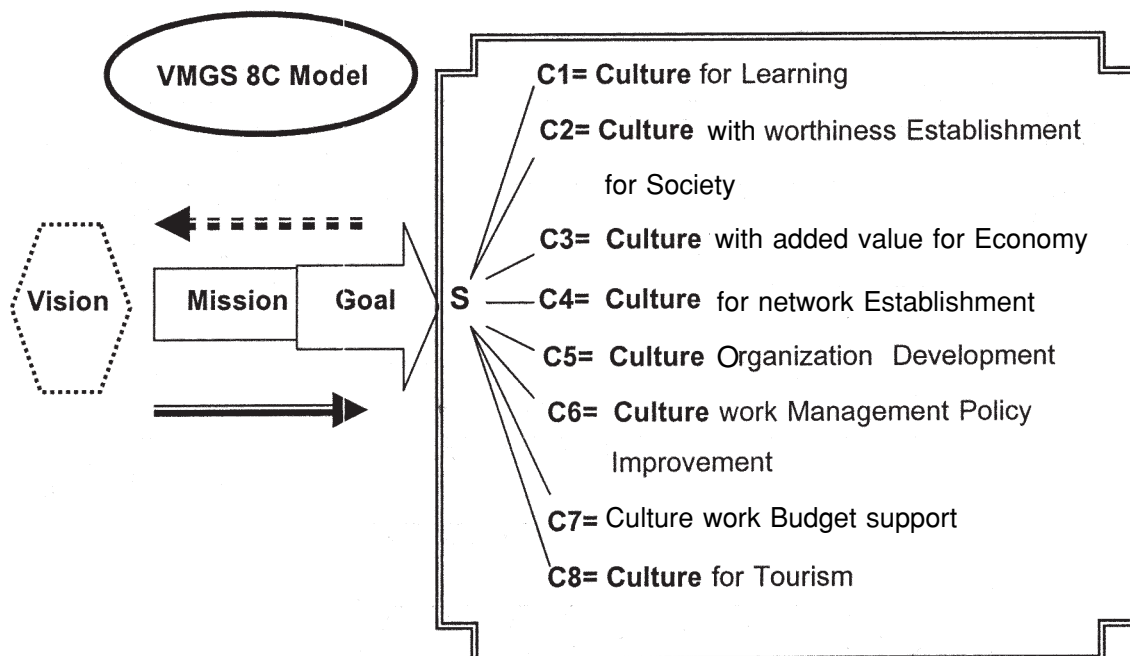
จังหวัดอุดรดิตถ์ การแข่งขันทางเศรษฐกิจ ระหว่าง จังหวัด ภูมิภาค การจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ กฎหมาย และระเบียบการปฏิบัติระหว่างชายแดน กระแสนิยม บริโคนิยม ค่านิยม การค้าเสรี

ประเด็นที่ 5 เกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์

จากการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาตาม วัตถุประสงค์ข้อ 1 2 3 และข้อ 4 ทำให้ได้กลยุทธ์ในการพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ ในรูปแบบ มิติ V M G S 8C Model ดังนี้

V : วิสัยทัศน์ (Vision), M : พันธกิจ (Mission), G : จุดมุ่งหมาย (Goal), S : กลยุทธ์ (Strategies) ประกอบด้วย 8C คือ C1= วัฒนธรรม

เพื่อการเรียนรู้ (Culture for Learnings), C2= การสร้างคุณค่าวัฒนธรรมทางสังคม (Culture with worthiness Establishment for Society), C3= การเพิ่มมูลค่าวัฒนธรรมทางเศรษฐกิจ (Culture with added value for Economy), C4 = การสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรม (Culture for Network Establishment), C5= การพัฒนาองค์กรเพื่อวัฒนธรรม (Culture Organization Development) , C6= การปรับปรุงนโยบาย การบริหารจัดการงานวัฒนธรรมภาครัฐ (Culture work Management Policy Improvement), C7= การสนับสนุนงบประมาณงานวัฒนธรรม (Culture work Budget Support), C8=การท่องเที่ยววัฒนธรรม (Culture for Tourism)

ภาพที่ 1 รูปแบบ VMGS 8C Model กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ การกำหนดกลยุทธ์ การพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชน จังหวัดอุดรธานี ในรูปแบบ มิติ V M G S 8C Model ซึ่งผลของการวิจัยสามารถ สรุป อภิปราย ประเด็นที่สำคัญและเชื่อมโยงเกี่ยวข้องความสำคัญ ในการค้นพบกลยุทธ์การพัฒนางานวัฒนธรรม ชุมชนจังหวัดอุดรธานี ดังนี้

V : วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการกำหนดภาพอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี

M : พันธกิจ (Mission) กรอบแนวทางการปฏิบัติที่เป็นพันธะต้องทำให้เกิดภาพอนาคตทางวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรธานี

G : จุดหมาย (Goal) เป็นการกำหนดปลายทางที่จะไปถึงวิสัยทัศน์

S : กลยุทธ์ (Strategies) เป็นกรอบที่ชี้นำความสำเร็จตาม จุดหมาย (Goal) ขององค์กร จะเกิดขึ้นได้ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาส่งเสริม ปรับปรุง โดยมีกลยุทธ์ 8C ดังต่อไปนี้

C1 = มิติกลยุทธ์ที่ 1 : วัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ (Culture for Learnings)

พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม และ แหล่งประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น เพื่อการศึกษา ค้นคว้าวิจัย ถ่ายทอดตำนาน เรื่องราว วรรณคดี ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เยาวชนได้ รับรู้ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลวัฒนธรรมทาง เทคโนโลยีสารสนเทศทุกระดับร่วมกับองค์กรต่างๆ เพื่อการเผยแพร่อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ต้องเร่งพัฒนา แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เพราะการเรียนรู้นำไปสู่ องค์กรความรู้ที่เป็นพื้นฐานกระบวนการสร้างแนวทาง

การพัฒนางานวัฒนธรรมในชุมชน ซึ่งองค์ความรู้ ทางวัฒนธรรมมาจากการเรียนรู้สิ่งที่มืออยู่ในท้องถิ่น ของตน เช่น ตำนาน เรื่องราว วรรณคดี โบราณสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ ศิลปะ หัตถกรรม ภูมิปัญญา หรือสภาพแวดล้อมธรรมชาติทั่วไป ดังนั้นการพัฒนาแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมในท้องถิ่นจึงมีความ จำเป็น ควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็น หลักสูตรการเรียนการสอน พร้อมสร้างสิ่งยึดเหนี่ยว จิตใจให้เยาวชนในสถานศึกษา และสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าวิจัยวัฒนธรรมในชุมชนหรือ ส่งเสริมกิจกรรมการแสดงผลงานทางภูมิปัญญาไทย การแสดงดนตรีไทย ดนตรีพื้นเมือง การจัด นิทรรศการก็เป็นกระบวนการถ่ายทอดที่ทำให้เกิด การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การปลูกฝังขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และต้องเร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลวัฒนธรรม เทคโนโลยีสารสนเทศทุกระดับในท้องถิ่นร่วมกับ องค์กรต่างๆ ในชุมชน พร้อมการเผยแพร่ข้อมูล วัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ต่อสาธารณชนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนา วัฒนธรรมในจังหวัด จำเป็นจะต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อ การศึกษาค้นคว้าและพัฒนาให้เป็นสังคมแห่งภูมิ ปัญญาของท้องถิ่นที่ยั่งยืน

C2 = มิติกลยุทธ์ที่ 2 : การสร้างคุณค่า วัฒนธรรมทางสังคม (Culture worthiness Establishment for Society)

ชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ ฟื้นฟู ถ่ายทอด ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น ปลูกจิตสำนึก สร้างค่านิยมหวงแหนมรดกวัฒนธรรม ชุมชน มองปัญหาแก้ปัญหาด้วยกัน รู้จักพึ่งตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรมและบูรณาการหลักการเศรษฐกิจ

พอเพียงมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคม สร้างความร่วมมือวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาค และระหว่างประเทศ

จากการศึกษาวิจัย พบว่า วิธีการดำรงชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน เนื่องจากความหลากหลายในขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่ในท้องถิ่น ดังนั้นการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการรักษาคุณค่าวัฒนธรรมทางสังคมมีความจำเป็นในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งทุกคนในชุมชนต้องสร้างจิตสำนึก ปลูกฝังทัศนคติ และสร้างค่านิยมวัฒนธรรมในชุมชนของตน โดยการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วม อาจเป็นการรวมกลุ่มอาสาสมัครอนุรักษ์วัฒนธรรมในชุมชน หรือการบริการข้อมูลการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันในชุมชน นอกจากนี้ต้องสร้างภูมิคุ้มกันวัฒนธรรมในชุมชน โดยการเฝ้าระวังวัฒนธรรมไม่ให้เกิดการแทรกแซงและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตผสมผสานกับคุณค่าวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาที่มีในชุมชนและเป็นการเสริมความเข้มแข็งในท้องถิ่น การสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดการรักษาคุณค่าวัฒนธรรม รวมทั้งการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่ชุมชน นอกจากนี้ต้องเร่งสร้างคุณค่าทางวัฒนธรรมร่วมกันในระดับท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาค และระหว่างประเทศ สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณค่าวัฒนธรรมทางสังคมในจังหวัดอุดรดิตริต์จะต้องสร้างให้คนในสังคม มีจิตสำนึก ความรักความหวงแหน และความภูมิใจต่อศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นของตนมากให้ยิ่งขึ้น

C3 = มิติกลยุทธ์ที่ 3 การเพิ่มมูลค่าวัฒนธรรมทางเศรษฐกิจ (Culture with added value for Economy)

การเสริมสร้างนวัตกรรมการผลิตและบริการจากพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการผลิตสินค้าเกษตรกรรม หัตถกรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณี และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ทางธรรมชาติ สร้างเอกลักษณ์ความโดดเด่นทางภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์พัฒนาอาชีพทางภูมิปัญญาในท้องถิ่น พัฒนาการค้าเชื่อมโยงระดับชุมชน จังหวัด ภูมิภาค และต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาวิจัย พบว่า การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม การเมืองภายในและภายนอกประเทศได้ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของคนในชุมชน จังหวัดอุดรดิตริต์มีพื้นฐานเศรษฐกิจมาจากภาคเกษตรกรรมและมีสินค้าศิลปหัตถกรรมทางภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยมาก นอกจากนี้ยังมีศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีแหล่งประวัติศาสตร์ ตำนาน วรรณคดีในท้องถิ่นและมีธรรมชาติที่สวยงาม ดังนั้นองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคต่างๆ ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อนำคุณค่าทางภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมในท้องถิ่นมาเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในชุมชน เช่น การผลิตสินค้าเกษตรกรรม หัตถกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณี และจัดตั้งศูนย์พัฒนาอาชีพทางภูมิปัญญาในท้องถิ่น ซึ่งเป็นศักยภาพ

ของชุมชนที่ต้องนำคุณค่าจากทุนวัฒนธรรมที่มีอยู่ มาทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ความดั้งเดิม และต้องเร่งพัฒนาการค้าเชื่อมโยงระดับต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกจังหวัด ซึ่งแนวทางการบูรณาการดังกล่าวจึงเป็นแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืนและเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์

C4 = มิติกลยุทธ์ที่ 4 : การสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรม (Culture for Network Establishment)

ส่งเสริมความร่วมมือการพัฒนาทางวัฒนธรรมในลักษณะเครือข่ายสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างองค์กรกับองค์กร องค์กรกับชุมชน ชุมชนกับชุมชน พร้อมเชื่อมโยง เครือข่ายไปสู่ระดับท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาคและระดับประเทศ เพื่อการพัฒนา สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี การท่องเที่ยวและการรักษาวัฒนธรรมให้ยั่งยืน

จากการวิจัยพบว่า การดำเนินงานทางวัฒนธรรมในจังหวัด ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ขาดความร่วมมือการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นลักษณะการทำงานต่างคนต่างทำ หรือทำตามบทบาทหน้าที่เท่านั้น และขาดการเชื่อมโยงการทำงานในลักษณะกลุ่ม ร่วมคิด ร่วมทำกัน ซึ่งส่วนมากจะนิยมทำกิจกรรมเฉพาะกลุ่มของตนเอง ดังนั้นจึงควรเร่งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรกับองค์กร องค์กรกับชุมชน ชุมชนกับชุมชน หรือการเชื่อมโยงเครือข่ายไปสู่ ระดับท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาคและระดับประเทศ เพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี การท่องเที่ยว ซึ่งการสร้างเครือข่ายร่วมกันในระดับต่างๆ จะส่งผลดีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมในจังหวัด อุดรดิตถ์

C5 = มิติกลยุทธ์ที่ 5 : การพัฒนาองค์กรเพื่อวัฒนธรรม (Culture Organization Development)

พัฒนาองค์กรทางวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานปรับบทบาทโครงสร้างและกลไกการทำงาน สร้างโอกาสและความเสมอภาพร่วมกัน ประสานงานและปรับปรุงการบริการ พัฒนาบุคลากร สร้างทัศนคติ จิตสำนึก เพื่อให้เป็นองค์กรการพัฒนาวัฒนธรรมในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

จากการศึกษาวิจัย พบว่า องค์กรวัฒนธรรมในจังหวัดอุดรดิตถ์มีลักษณะบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ในภาพรวมทุกระดับยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชน จึงส่งผลกระทบต่อการทำงานวัฒนธรรมชุมชนในท้องถิ่น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาองค์กรวัฒนธรรมทุกระดับให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานมากขึ้น ซึ่งความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นกับศักยภาพขีดความสามารถของแต่ละองค์กร ดังนั้นการปรับปรุงแผนงานและโครงสร้างการบริหารในองค์กรจำเป็นต้องมีการวางแผน การกำหนดบทบาทหน้าที่ การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาบุคลากรอย่างมีระบบ และเร่งสร้างค่านิยมในองค์กรจะช่วยให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์เร็วขึ้น สิ่งสำคัญขององค์กรวัฒนธรรมทุกระดับต้องมีทิศทางการดำเนินงานเดียวกัน พร้อมมีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานองค์กรวัฒนธรรมชุมชนในท้องถิ่นทุกระดับ

C6 = มิติกลยุทธ์ที่ 6 : ปรับปรุงนโยบายการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมภาครัฐ (Culture work Management Policy Improvement)

ปรับปรุงนโยบายการพัฒนาวัฒนธรรมระดับจังหวัด ให้เป็นแผนหลักรองรับแผนพัฒนาระดับกระทรวงสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมสนับสนุนนโยบายองค์กรภาครัฐและเอกชนให้มีการพัฒนาแบบบูรณาการร่วมกับงานวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตทางสังคมอย่างกลมกลืน

จากการศึกษาวิจัย พบว่า แผนยุทธศาสตร์นโยบายของจังหวัดมุ่งเน้นไปที่ภาคเกษตรกรรม เรื่องการมีที่ทำกินของประชาชน ส่วนงานวัฒนธรรมจะเป็นแนวทางการดำเนินงานในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้งานวัฒนธรรมชุมชนขาดการนำสู่การปฏิบัติ (Implementation) อย่างจริงจัง ดังนั้นเพื่อการพัฒนางานวัฒนธรรมให้เกิดประสิทธิภาพต่อประชาชนในจังหวัดอุดรธานี จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแผนนโยบายการพัฒนาวัฒนธรรมระดับจังหวัด ให้เป็นแผนยุทธศาสตร์หลักจะช่วยทำให้เกิดความชัดเจนในการบริหารจัดการเชิงนโยบายเพื่อสู่การปฏิบัติในท้องถิ่นพร้อมทั้งรองรับแผนการพัฒนาระดับกระทรวง นอกจากนี้ต้องสำรวจความต้องการพัฒนาวัฒนธรรมจากเจ้าของวัฒนธรรม คือ ประชาชนในท้องถิ่น และควรมีการกำหนดเป้าหมายนโยบายการดำเนินงานให้กับองค์กรวัฒนธรรมทุกระดับเพื่อจะใช้เป็นแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมในทิศทางเดียวกัน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสำคัญจะต้องปรับปรุงแผนงาน / โครงการพัฒนาแบบบูรณาการควบคู่กับการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทุกระดับและมีการคัดเลือกนโยบายวัฒนธรรมที่ส่งผลดีต่อประชาชน

C7 = มิติกยุทธ์ที่ 7 : การสนับสนุนงบประมาณงานวัฒนธรรม (Culture work Budget Support)

สนับสนุนงบประมาณการพัฒนางานวัฒนธรรมจากภาครัฐเพิ่มมากขึ้น โดยการจัดสรรงบประมาณให้กับท้องถิ่นได้นำไปบริหารจัดการงานวัฒนธรรมด้วยตนเองสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สร้างความร่วมมือกับภาคองค์กรต่างๆ จัดตั้งกองทุนพัฒนาวัฒนธรรมในชุมชน เสริมสร้างรายได้คุณค่าทุนทางวัฒนธรรมและนำรายได้ไปพัฒนาวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้ยั่งยืน

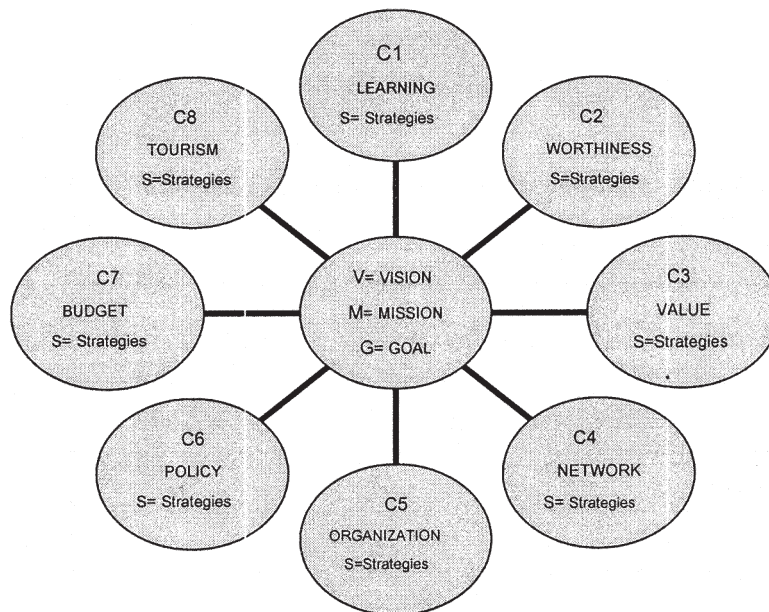
จากการศึกษาวิจัย พบว่า งบประมาณในการพัฒนางานวัฒนธรรมในทุกๆ ด้านมีจำนวนไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ดำเนินกิจกรรมในท้องถิ่น จึงทำให้การดำเนินงานวัฒนธรรมยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อการพัฒนางานวัฒนธรรมมาก และส่งผลให้ขาดการฟื้นฟูโบราณสถานแหล่งประวัติศาสตร์ นอกจากนี้การจัดสรรยังมีความล่าช้า ดังนั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนางานวัฒนธรรมในจังหวัดอุดรธานี จึงจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐจะต้องเร่งสนับสนุนงบประมาณการพัฒนางานวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น ภาคชุมชนควรส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนพัฒนาวัฒนธรรมในท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน และองค์กรภาคธุรกิจต้องเข้ามาสนับสนุนงบประมาณหรือกิจกรรม นอกจากนี้ชุมชนต้องรู้จักเสริมสร้างรายได้จากคุณค่าและมูลค่าทุนทางวัฒนธรรมในชุมชนที่มีอยู่และนำมูลค่ารายได้ที่เกิดขึ้นนำไปพัฒนาวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้ยั่งยืน

**C8 = มิติกลยุทธ์ที่ 8 : การท่องเที่ยว
วัฒนธรรม (Culture for Tourism)**

พัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์และการบริการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคองค์กรต่างๆ ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมทุกรูปแบบ สร้างการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกเพื่อการเผยแพร่ต่อสาธารณชน พัฒนาเส้นทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์เชิงนิเวศน์ทั้งภายในและภายนอกจังหวัดอุดรดิษฐ์

จากการศึกษาวิจัย พบว่า แนวทางที่จะทำให้งานวัฒนธรรมในจังหวัดอุดรดิษฐ์ได้กลับมาฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมและเศรษฐกิจ ควรเร่งส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการใช้ทุนวัฒนธรรมในท้องถิ่นนำมาบริหารจัดการให้เกิดคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งการท่องเที่ยววัฒนธรรมจะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนางานวัฒนธรรมในจังหวัดอุดรดิษฐ์ให้มีการ

ขับเคลื่อนต้นตอเกิดขึ้น ดังนั้นจำเป็นต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการ ด้านการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานร่วมกัน พร้อมสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณและส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคชุมชน และองค์กรภาคธุรกิจทุกระดับในจังหวัด เร่งปรับปรุงระบบการบริการข้อมูลการท่องเที่ยว จัดทำป้าย สัญลักษณ์ และพัฒนาการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมการสื่อสารทุกรูปแบบหรือจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ทุกอำเภอ พร้อมการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกเพื่อการเผยแพร่ต่อสาธารณชน พร้อมจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ทั้งทางน้ำและทางบก ภายในท้องถิ่นระหว่างจังหวัดและชายแดนเพื่อนบ้าน ส่งเสริมการให้บริการบ้านพัก Home stay แบบเชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ปรับปรุงระบบการให้บริการ และพัฒนามัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่น

ภาพที่ 2 แผนภูมิ VMGS 8C Model กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิษฐ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการสรุปวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ ในเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะองค์กรวัฒนธรรม และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การกำหนดนโยบายการพัฒนางานวัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ของภาครัฐ ควรกำหนดให้เป็นแผนยุทธศาสตร์หลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความชัดเจนในการนำแผนสู่การปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

2) องค์กรวัฒนธรรมทุกระดับต้องกำหนดเป้าหมายการพัฒนางานวัฒนธรรมให้มีทิศทางเป้าหมายเดียวกัน

3) ควรกำหนดนโยบายพื้นฐานหลักด้านการอนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนา ส่งเสริม แลกเปลี่ยน เชิดชู วิจัยวัฒนธรรม ให้ชัดเจน เพื่อการเรียนรู้ทางสังคม ส่งเสริมคุณค่าวัฒนธรรมทางสังคม จิตสำนึก ค่านิยมที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม การมีส่วนร่วม การพึ่งตนเอง และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนวัฒนธรรมที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

4) ภาครัฐต้องพิจารณาการจัดสรรงบประมาณการพัฒนางานวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์เพิ่มมากขึ้น และให้ภาคชุมชนในแต่ละท้องถิ่นมีการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะองค์กรวัฒนธรรม

1) องค์กรวัฒนธรรมทุกระดับในจังหวัดอุดรดิตถ์ควรมีการปรับปรุงการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชน ด้านแผนงาน การบริหาร บุคลากร งบประมาณ

2) องค์กรวัฒนธรรมควรประสานงานให้ภาคองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานวัฒนธรรมได้เข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

3) องค์กรวัฒนธรรมควรเร่งปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้าน เอกสาร ตำรา วารสาร

งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องให้มีระบบระเบียบมากยิ่งขึ้น และพัฒนาระบบฐานข้อมูลวัฒนธรรมในจังหวัด ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการเผยแพร่สู่สาธารณชนทั่วไป

4) สนับสนุนงบประมาณการวิจัยทางวัฒนธรรมในจังหวัด

5) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานองค์กรวัฒนธรรมทุกระดับเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

6) องค์กรวัฒนธรรมทุกระดับควรนำกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมตาม รูปแบบ V M G S 8C ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้นำไปประยุกต์ใช้โดยจัดทำแผนกลยุทธ์ขององค์กรและเชื่อมโยงสู่แผนปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

งานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในครั้งนี้ยังมีข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบการพัฒนางานวัฒนธรรมชุมชน การศึกษาบทบาทและศักยภาพการบริหารจัดการงานวัฒนธรรม การศึกษาผลสัมฤทธิ์การสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น การศึกษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์

2) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดภาคเหนือ

3) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำนโยบายการบริหารจัดการงานวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมสู่การปฏิบัติ

4) ควรทำการวิจัยโดยใช้กลยุทธ์ที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้นำไปศึกษา เพื่อค้นหาวิธีการเชื่อมโยงสู่แผนปฏิบัติการและผลการปฏิบัติงานวัฒนธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] กิตติภณ กิตยานุรักษ์. (2549). **การบริหารการพัฒนา**. อุดรดิตถ์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- [2] คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2538). **คู่มือแนวทางการจัดตั้งและการดำเนินงานสภาวัฒนธรรมจังหวัด**. กรุงเทพฯ: นิลนาราการพิมพ์.
- [3] _____. (2550). **คู่มือแผนปฏิบัติการอนุรักษ์ สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมไทยประจำปี พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [4] _____. (2550). **คู่มือแผนปฏิบัติการ การอนุรักษ์ สืบทอดประเพณี วัฒนธรรมไทย ประจำปี พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชน สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [5] จัทรนภา พรหมมา. (2540). **การประเมินสภาพองค์ความรู้จังหวัดอุดรดิตถ์**. อุดรดิตถ์ : สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.
- [6] บุญทัน ดอกไธสง. (2548). **ไต้คลี่หน้าวัฒนธรรม : ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- [7] ประเวศ วะสี. (2544). **วัฒนธรรมกับการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: อรุณสกาลาดพร้าว.
- [8] ไพบุลย์ ช่างเรียน. (2548). **สังคม วัฒนธรรม และการบริหารแบบไทย**. โครงการส่งเสริมตำราวิชาการและเอกสารบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ: เสมอ.
- [9] อภิชัย พันธเสนและคณะ. (2549). **เศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม.
- [10] อมรทัต นิรัทธียกุล. (2542). **ยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน**. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไทจำกัด.
- [11] ovey, Courtland L. (1993). **Management**. New York : McGraw-Hill.
- [12] Broom, Leonard., & Selznick, Philip. (1969). **Sociology**. New York : Harper & Row.
- [13] Certo, Samnele., & Roy, E. Crummer. (1994). **Modern Management**. Boston : Allyn & Bacon.
- [14] Denison, Daniel.R. (1990). **Corporate Culture and Organizational Effectiveness**. New York : John Wiley & Sons.
- [15] Dubrin, Andrew. J. & Duane. Ireland, R. (1993). **Management and Organization**. 2nd ed. Ohio : South - Western Publishing.
- [16] Heinz, Wehrich.,& Harold, Koontz. (1993). **Management : A Global Perspective**. 10th ed. New York : McGraw - Hill.